

Šla kousek přede mnou a šla dost nejistě. Docela se motala a sem tam se i zachycovala věcí, které se na ulici naskytnou. Byla blondýna, asi starší a zdálky jsem viděl, že má na sobě nějaký docela pěkný splývavý šat. Přidal jsem do kroku, dohonil ji a ještě zezadu oslovil s nabídkou pomoci. Byla opravdu starší, jistě starší než já. Zblízka jsem viděl, že má na sobě něco dost podobné nemocničnímu oděvu a v obličeji měla zaschlou krev. Opakoval jsem svou nabídku: i když chodím s holí, přeci jenom je můj krok pevnější než její a mohu ji podepřít. Hrdě odmítla, ale evidentně byla otevřená další komunikaci. Zeptal jsem se, kam jde. Do Billy, prý. To je od městského nádraží, odkud jsem vyšel a před nímž jsem ji dohonil, poměrně daleko. Jde si pro sirup a pro kefir. Rozhodl jsem se, že ji aspoň doprovodím. Byla sobota odpoledne, a hned mě napadlo, jestli tohle je všechno, s čím chce vydržet do pondělí, je to pomalu na smrt hladem. Opatrně jsem ji svoji myšlenku zformuloval. "Jím, abych žila.", zněla břítká odpověď. Nu, odvětil jsem opatrně, já to dělám v podstatě také tak, ale tohle je přeci jenom dost málo, neměli bychom toho koupit více. (Měl jsem v kapse jenom pár stovek, ale polovinu bych byl na ten nákup pro ni obětoval.) Opět odmítla, ale rozpovídala se: že tu žije pětapadesát let, v těch panelácích u nádraží (podivil jsem se v duchu, že ty paneláky, poměrně svěže vypadající, vůbec mohou být tak staré), že má čtyři děti, ale jsou všechny daleko : jedna až v Indii, nejbližší je syn, ten je v Praze policistou, ale má moc práce. A mně v duchu začal před očima vyvstávat můj budoucí osud: Já mám dva syny, ale sotva se o mne v stáří, jež mi vlastně už nadchází, postarají. Starší se mi zcela odrodil a spálil všechny mosty, mladší se mnou vychází lépe, ale v podstatě se stále starám o něho já, i když je mu už sedmadvacet. Kdy bude mít jednak dost prostředků a také dost zralosti, aby začal on pomáhat mně? Nastane ten moment někdy? A hle ona má čtyři děti, a ty, jak se zdá po ní ani nevzdechnou. Vůbec jsem nepřišel na jiné myšlenky, jak jsem ohlašoval Kryštofovi, když jsem šel ven, a nezbavil se svých černých v temném bytě snovaných.

Když jsme byli u přechodu před Billou, navrhl jsem jí, že aspoň jí pomohu odnést nákup domů. I to odmítla a rozešli jsme se. A mně pořád kroužily myšlenky okolo rodičů a dětí, okolo toho, jak krutě dokáží děti se svými starými rodiči zacházet. Nedávno jsem toho byl svědkem i jinde. Ta druhá, respektive první paní, chodila ještě hůře, měla takovou zahnutou berli a na rozdíl od mé sobotní společnosti, která, byť se motajíc, si vykračovala docela sportovně, byla dost stížená nadváhou. Do vlaku v Českém Brodě jsem jí musel silně pomáhat. Jela si do Kolína pro vnoučka, kterého jí hodili rodiče (nežijící spolu) na celý prodloužený víkend na krk. Byla velmi vystresovaná a všem okolo ve vlaku plačtivě vypravovala svůj osud, takže jsem se o tom rozháraném vztahu jejího syna dozvěděl poměrně hodně. V Kolíně z vlaku jsme jí pomáhali už dva - já a žena mladšího středního věku, které se určité její osud také dotkl. Bylo to dobře. Společně jsme vytvořili tým: ona vedla stařenku podpírajíc ji (přece jenom čtyřicátnice je tělesně zdatnější než šedesátník) a já jsem naopak vyrazil kupředu jako pátrací hlídka a merčil na devítiletého chlapce, s maminkou nebo bez ní. Vystresovaná babička si navíc ve zmatku prý smazala jeho číslo. Nemohli jsme ale nikoho takového objevit. Asi po dvaceti minutách, kdy už jsme začali uvažovat, že buď je necháme vyhlásit rozhlasem, nebo aspoň stařenku posadíme na vlak zpátky, se objevil klučik a snacha. A ta se hned do babičky pustila. Ošklivě ba přímo sprostě: kde že je, že čekali na nástupišti (jela jiným

vlakem a ten přijel jinam). Byla to opravdu dost hrozná osoba cikánsko opileckého vzezření. Po několika vteřinách si však uvědomila, že vedle stařenky stojíme my dva a sledujeme ji: má náhodná společnice s posupným mlčením, já s drobnou skrže zuby cezenou poznámkou, že by opravdu bylo lépe, aby se na to - dle jejích slov - vy... a nechala stařenku žít. To ji zklidnilo. Věru se mi nechtělo nechávat tu starou paní nechráněnou ve společnosti takové osoby, ale ona se hned zvedla a poslušně snachu následovala...

Obě dvě tyto ženy se mi vracejí v myšlenkách a na modlitbách a nemohu s nimi být hotov. A také neustále přemýšlím, jak mohou být všechny ty děti tak zlé? Já vím, lidé v rodinách v sobě často nosí různé dávné křivdy a ústrky, ať už skutečně nebo domnělé. Po mnoho let žili vedle sebe a po tolika letech už se měli třeba dost (oprávněně/ neoprávněně), ale což se s tím opravdu nedá nic udělat? Nedokáže člověk, který už není mladý, jenom vůči svým už podstatně změněným rodičům se pořád mladý a ustrčený cítí, vnitřně dospět a navázat s nimi zralejší vztah. Ne poprvé jsem měl dojem, že v tomto ohledu zůstávají lidé v pubertě mnohem déle, nežli je záhodno. Vůbec se mi celá naše společnost jeví jako zastydlá v pubertě: jakmile někomu začnete říkat, že by všichni lidé něco měli (například nejezdit autem), a tudíž také on, že je to zodpovědný a jediný možný dospělý postoj, začnou všichni lidé reagovat vyloženě pubertálně. A přitom - aspoň na individuální úrovni - to jde! Vyzkoušel jsem si to sám na sobě. Po dvaceti pěti letech jsem jel, spolu se synem - tím mladším, navštívit svoji tchýni, ve vztahu k níž vládla u mne dříve mnohá hořkost. Babička byla krásná, pročištěná a během celé dvoudenní návštěvy vládla jakási povznesená, krásná velkorysost. Takže skutečně **tři ženy, tři staré ženy** se mi vryly v posledních dnech do paměti a zůstávají tam...